

УДК 741.5

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2026.2.41>

Ракитянська Марія Ігорівна,

аспірантка Інституту проблем сучасного мистецтва

Національної академії мистецтв України

ORCID ID: 0009-0004-8175-3385

rakytyanska@mari.kyiv.ua

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ ГЕРОЯ В УКРАЇНСЬКИХ КОМІКСАХ

У статті досліджується трансформація архетипу героя в українському коміксі у контексті культурних, історичних та соціальних змін. Проаналізовано еволюцію героїчного образу від традиційного козака-характерника до сучасного образу воїна, що формується під впливом новітніх історичних подій, зокрема російсько-української війни. Визначено, що на ранніх етапах розвитку українського мальованого образу героя значною мірою формувався під впливом західної супергеройської традиції, однак поступово він трансформується в документалізований образ сучасного воїна-захисника XXI століття.

Особливу увагу приділено аналізу ключових творів козацького коміксу, зокрема «Буйвітер», «Даюпак», «Максим Оса», а також мальованіс, присвячених подіям війни – «Зв'язка. Саур-Могила», «Кіборги» та «Діра». Встановлено, що у сучасних коміксах відбувається відхід від ідеалізованого та міфологізованого образу героя до більш реалістичного, психологічно складного персонажа, який репрезентує не лише індивідуальний, але й колективний досвід воєнних подій.

Результати дослідження свідчать, що трансформація образу героя в українських коміксах є складним процесом поєднання традиційних цінностей і сучасних реалій, що відображає загальну динаміку формування національної ідентичності та нової моделі героїзму. Стаття підкреслює значення українського мальованого як культурного феномену, який репрезентує колективну пам'ять, актуалізує історичні події та надихає на художнє осмислення сучасного поняття «героя», водночас стимулюючи дискусію про роль коміксу у формуванні національної та культурної свідомості сучасного українського суспільства.

Ключові слова: комікс, український комікс, мальованіс, графічний роман, українська комікс-індустрія, персонаж, наратив, супергерой, козак-характерник, герой, популярна культура, війна.

Rakytyanska Mariia. TRANSFORMATION OF THE HERO'S IMAGE IN UKRAINIAN COMICS

The article examines the transformation of the hero archetype in Ukrainian comics in the context of cultural, historical, and social changes. The evolution of the heroic image from the traditional Cossack-character to the contemporary image of a warrior shaped by recent historical events, particularly the Russian-Ukrainian war, is analyzed. It is determined that at the early stages of Ukrainian comic development, the hero's image was largely influenced by the Western superhero tradition, but gradually transformed into a documentary-like portrayal of a modern 21st-century warrior-defender.

Special attention is given to the analysis of key works of Cossack-themed comics, including Buiviter, Daohopak, Maksym Osa, as well as comics dedicated to war events – Zvytyaha. Saur-Mohyla, Cyborgs, and Dira. It is established that in contemporary comics there is a shift from idealized and mythologized depictions of heroes to more realistic, psychologically complex characters who represent not only individual but also collective experiences of wartime events.

The results of the study indicate that the transformation of the hero's image in Ukrainian comics is a complex process combining traditional values with contemporary realities, reflecting the overall dynamics of national identity formation and a new model of heroism. The article emphasizes the significance of Ukrainian comics as a cultural phenomenon that represents collective memory, actualizes historical events, and inspires artistic reflection on the modern concept of "hero," while simultaneously stimulating discussion on the role of comics in shaping national and cultural consciousness in contemporary Ukrainian society.

Key words: comics, Ukrainian comic, comic book, graphic novel, Ukrainian comics industry, character, narrative, superhero, Cossack-character, hero, popular culture, war.

Вступ. Попри активний розвиток візуального мистецтва та зростання популярності коміксу як його складової у світі, український мальопис тривалий час залишався на периферії цього процесу. Водночас упродовж останніх десятиліть спостерігається поступове становлення та розвиток вітчизняної комікс-індустрії, що, в свою чергу, супроводжується формуванням власних наративів, образів і художніх стратегій їх зображення [1; 2]. Особливе місце у цьому процесі посідає образ героя, який виступає ключовим елементом як сюжетної, так і ідеологічної складової коміксу. Варто зазначити, що у світовій традиції коміксу герой часто репрезентується через усталені десятиліттями моделі, зокрема супергеройську, яка сформувалася в межах західної масової культури [3]. Однак в українському контексті ці моделі зазнають поступової трансформації, адаптуючись до історичних та культурних реалій. Прикладом цього є активне звернення до образу козака-характерника, що формувалася у фольклорі та мистецтві протягом століть [4].

Необхідно підкреслити, що козацький образ є одним із найстійкіших символів української ідентичності, у якому поєднуються уявлення про свободу, боротьбу, честь і захист рідної землі [5]. Саме цей образ стає підґрунтям для формування образу героя в українських коміксах, однак у процесі розвитку вітчизняної комікс-індустрії він зазнає суттєвих змін. Вплив глобальних поп-культурних тенденцій в комікс-індустрії, а також новітні історичні події спричиняють переосмислення традиційного образу героя у вітчизняних мальописах [2; 6].

Сучасний український комікс дедалі частіше звертається до складніших моделей репрезентації героїзму, у яких поєднуються елементи історичної рефлексії та особистого досвіду. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження трансформації архетипу героя від міфологізованого козацького образу до багатовимірного образу сучасного воїна, що відповідає реаліям сьогодення. Таким чином, аналіз змін у зображенні образу героя в українських коміксах дозволяє простежити не лише

еволюцію художніх форм цієї репрезентації, але й глибші процеси переосмислення національної ідентичності в умовах сучасних культурних і соціальних трансформацій.

Метою статті є аналіз трансформації архетипу героя в українських коміксах, де традиційний козацький образ поступово еволюціонує до образу сучасного українського воїна, а також виявлення ключових змін у його як візуальному, так і наративному представленні у сюжеті.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження слугують українські комікси різних років, у яких репрезентовано образ вітчизняного протагоніста. Зокрема взято до уваги твори, що апелюють до козацької тематики, а також сучасні комікси, створені з 2014 року в контексті новітніх історичних подій. Тема створення національного супергероя активно піднімається в українському поп-культурному дискурсі, та неодноразово ставала предметом наукових і публіцистичних досліджень. Зокрема, до осмислення цієї проблематики звертаються такі дослідники, як Гудошик О [2], яка розглядає комікс як інструмент воєнної журналістики. Окрім наукової складової у дослідженні цього питання, до теми козацтва і її трансформації у сучасних мальописах звертаються й журналісти на українських поп-культурних платформах: Городивський М. [1], Криницька С. [4], Назаров Є [5], тощо. Окремо варто відзначити розлоге дослідження цього питання у книзі Кордоби Б., Коропецької Р. і Кордоби В. [3].

Результати. Поняття «архетип героя» у межах культурології розглядається як стійка символічна модель, котра адаптується до конкретного історичного та соціально-культурного контексту в різних формах мистецтва. Таким чином, в українських коміксах архетип героя набуває візуально-наративної форми, де значну роль відіграє не лише вербальна комунікація з читачем через текст, але й невербальні складові як пластика образу героя, стилістика самого зображення, композиція кадру, тощо. Традиційно в українській культурі архетип героя формувався навколо козацького образу, що уособлював ідеї свободи, військової доблесті,

честі, самопожертви, тощо. На сторінках вітчизняних коміксів кінця ХХ – початку ХХІ ст. зображення героя-козака зазвичай мало міфологізований характер, даючи змогу створювати далекі від реалістичності сюжети. Авжеж, козак зазвичай поставав як воїн-захисник, водночас наділений рисами мандрівника, бунтаря або носія народної мудрості, втім, без впливу американської супергеройки тут теж не обійшлося. Так, у 1995 році з під пера художника Костянтина Сулими у світ вийшов «перший комікс про українського супергероя» або ж перша спроба створити героя за усіма канонами супергеройського коміксу [5] – «Буйвітер». У цьому виданні цікавим є те, що саме тут можна простежити міфологізацію козацького образу, який не прив'язаний до конкретної історичної постаті й радше є «збірним» образом, подібно до козака Голоти. Головний герой мальовису «Буйвітер» за усіма правилами супергеройчного жанру представлений захисником поневолених людей, виконуючи виразну просоціальну функцію. Наділений могутньою силою, месник відтворює канонічний сюжет супергеройки, вступаючи у бій з антагоністом ханом Хіз-Гіреєм й, закономірно, виходить з битви переможцем. Попри те, що сюжет «Буйвітра» може здаватись читачеві «типовим» для жанру – візуальна складова коміксу подає доволі сучасний образ головного героя. Графічна мова «Буйвітра» тяжіє до підкресленої експресивності: виразна динаміка в композиції кадрів, акцент на русі та силі персонажа, гіперболізована тілесність і насичена кольорова гама мальовису підсилюють ефект героїзації. Візуальні рішення у коміксі «Буйвітер» спрямовані на створення впізнаваного та емоційно-насиченого образу, що відповідає принципам супергеройської естетики та популярної культури загалом. Не дивно, що комікс отримав значну популярність, викликавши зацікавленість аудиторії до козацької тематики в українських коміксах. На хвилі успіху в планах автора було створити проєкт про Тараса Бульбу, однак, цей задум був реалізованим тільки через двадцять сім років у співпраці з видавництвом «А-ба-ба-га-ла-ма-га».

Таким чином, мальовис «Буйвітер» можна розглядати як важливий етап у становленні українського коміксу, в якому майстерно поєднуються елементи традиційного козацького образу з моделлю західної супергеройської культури, що, в свою чергу, разом формують своєрідний образ українського супергероя (рис. 1, 2).

Після складного періоду економічної кризи у 2008 році та в результаті масового застою у вітчизняній комікс-індустрії протягом цілого десятиліття, з виходом тритомного коміксу «Даогопак» у 2012 році починається нова сторінка історії українського мальовису [3, ст. 67] й розвитку образу героя загалом. Автори мальовису Максим Прасолов, Олексій Чебикін та Олег Колов у співпраці з видавництвом Nebeskey презентували публіці перший том історії про козаків-характерників із магічного ордену бойових мистецтв, поєднавши історичну традицію з елементами фантастики і враз повернувши інтерес до національної супергеройки в коміксах.

У контексті трансформації архетипу героя в українських коміксах «Даогопак» демонструє новий підхід до створення козацького образу. Наприклад, на відміну від «Буйвітра», який був орієнтований на західну супергеройську модель оповіді, у випадку «Даогопаку» помітний вплив вже японської манги, який проявляється як у візуальній стилістиці коміксу, так і в побудові наративу. Герой постає не лише як носій сили та захисник (як Буйвітер), але й як персонаж, включений у складну систему духовних і фізичних практик, що розширює межі традиційного героїчного образу в українському коміксі.

Популярність серії, яка виходила до 2016 року, свідчить про запит аудиторії на переосмислення власного історичного минулого та створення національного героя в нових культурних формах. «Даогопак» можна розглядати як ще один із ключових етапів у розвитку українського коміксу вже ХІХ століття. Автори створили проєкт, в якому відбувається подальша трансформація архетипу героя – від класичної моделі воїна до більш комплексного образу, який поєднує національну традицію з глобальними художніми

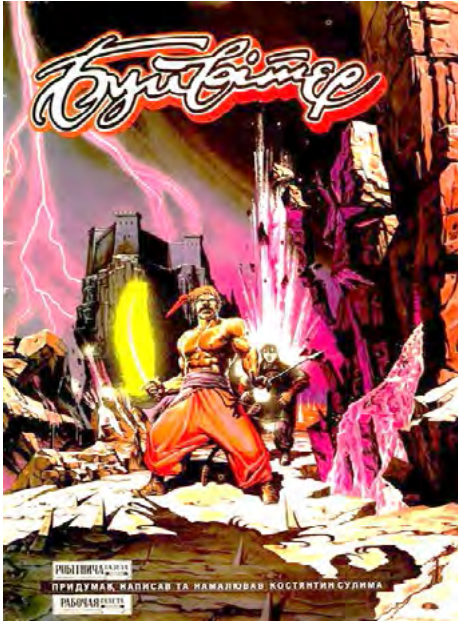

Рис. 1. Сулима К., обкладинка коміксу «Буйвітер»

впливами, зробивши у результаті вагомий внесок в розвиток української комікс-індустрії та вплинувши на формування багатьох наступних героїв козаків (рис. 3) [1].

Якщо трошки відійти від теми надздібностей та фантастичних світів, не можна не згадати «перлину» козацьких коміксів – «Максима Осу», авторства відомого українського художника Ігоря Баранька. Виданий у 2012 році видавництвом «Asgardian Comics», мальопис пропонує своєму читачеві принципово інший підхід до репрезентації образу героя. Так, на відміну від західних супергеройських наративів своїх «колег», «Максим Оса» радше тяжіє до історичного реалізму, поєднаного з елементами пригодницького детективу в сюжеті. Головний герой постає перед читачем не як могутній воїн чи носій надприродних здібностей – навпаки, Максим Оса є складним, суперечливим персонажем, який занурений у жорсткий і неоднозначний світ козацької доби. При цьому, головного героя не можна не вважати ще одним представником образу «козака-характерника» в ранніх українських коміксах, просто в цьому випадку його героїзм проявляється не стільки у відкритому протистоянні ворогу, скільки у здатності діяти в умовах складної моральної

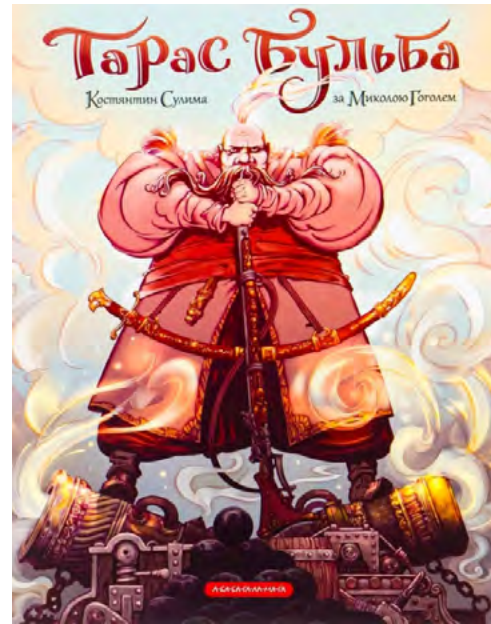

Рис. 2. Сулима К., обкладинка коміксу «Тарас Бульба»

невизначеності та тягарю відповідальності за наслідки своїх дій.

Також, важливою рисою коміксу «Максим Оса» є і зміна самої наративної моделі: сюжет розгортається як розслідування, що поступово відкриває перед читачем складну схему інтриг. Нахил сюжету в жанр нуару суттєво вирізняє комікс серед

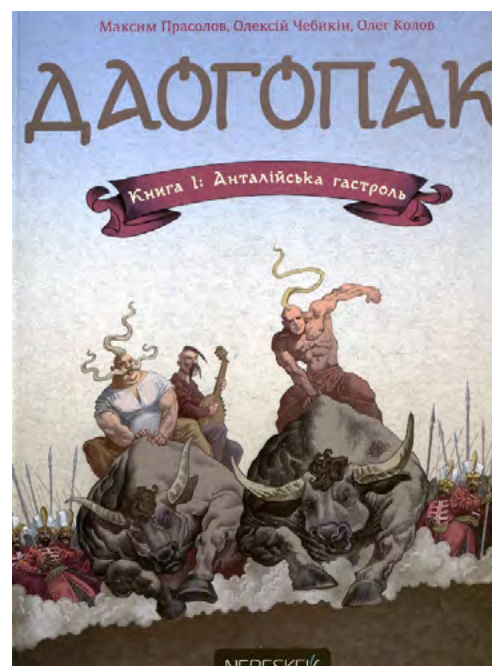

Рис. 3. Прасолов М., Чебикін О. та Колов О., обкладинка коміксу «Дагопак. Книга 1: Анталійська гастроль»

лінійної героїчної структури оповіді, характерної для більшості тогочасних коміксів на українському ринку, що, в свою чергу, наближає твір до більш «зрілої» аудиторії. Більша «серйозність» та «дорослість» «Максима Оси» також вирізняється й візуально: ілюстративний матеріал рясніє деталізованою графікою та стриманою кольоровою гаммою. Майстерне художнє перо Ігоря Баранька приділило глибоку увагу й до відтворення історичних деталей костюмів, підсиливши ефект «достовірності», немов подібний герой колись й міг існувати, а комікс – це лиш його життєпис.

Так, у поєднанні з детективною складністю сюжету, формується новий тип героя українського коміксу – не міфологізований чи супергероїчний, а глибоко людський, неоднозначний, але реалістичний, а з тим і «живий». Таким чином, можна з упевненістю сказати, що «Максим Оса» репрезентує ще один важливий етап трансформації архетипу героя в українських коміксах, демонструючи деякий відхід від супергероїчного ідеалу до більш складного та багатогранного образу героя (рис. 4).

Рис. 4. Баранько І., обкладинка україномовного видання коміксу «Максим Оса»

Подальша трансформація архетипу героя в українських коміксах відбувається під

безпосереднім впливом воєнних подій, починаючи з 2014 року та особливо після повномасштабного вторгнення у 2022 році. У цей період героїчний образ зазнає суттєвого переосмислення, набуваючи нових змістових та візуальних характеристик, що відображають досвід сучасної війни. На відміну від попередніх образів, сучасний головний герой дедалі менше відповідає канонічному уявленню про «ідеалізованого воїна» [9]: він втрачає риси абсолютної «бездоганності» та набуває ознак не ідеальної, дещо жорсткої, неконвенційно привабливої, але доцільної реалістичності. Тепер це персонаж із власними страхами, травматичним досвідом та внутрішніми суперечностями, що, в свою чергу, підсилює його «людяність», яка проявляється у здатності до сумніву, переживання втрат і рефлексії щодо власних дій.

Окрім цього, змінюється функція героя і в наративі: якщо раніше він переважно виступав як символічний захисник поневолених або носій морального та фізичного ідеалу, то в сучасних коміксах протагоніст дедалі частіше репрезентує саме «колективний досвід». Це може бути не лише професійний військовий, але й доброволець, волонтер або цивільна особа, втягнута у війну. Подібне «розширення» героїчного образу, що охоплює ширший спектр соціальних ролей, яскраво представлений у виданнях коміксів 2014–2022 років [8]. Так, у 2016 році, як реакція на війну на сході, у світ вийшов перший випуск «Кіборгів», ставши на той момент інструментом, за посередництвом якого автори могли говорити про війну [3, ст. 70]. Твір, присвячений подіям оборони донецького аеропорту, відкриває читачу героя у максимально реалістичному вимірі: позбавлений ідеалізації образ звичайної людини, яка в умовах війни проявляє надлюдську витривалість, солідарність із побратимами та готовність до самопожертви за них, розкриває героїзм через повсякденний досвід війни. Приклад «колективного воєнного досвіду» зустрічається у комікс-виданні й роками раніше – у вже згадане видавництві «Asgardian Comics», яке у свій час випустило «Максима Осу», успішно виходить

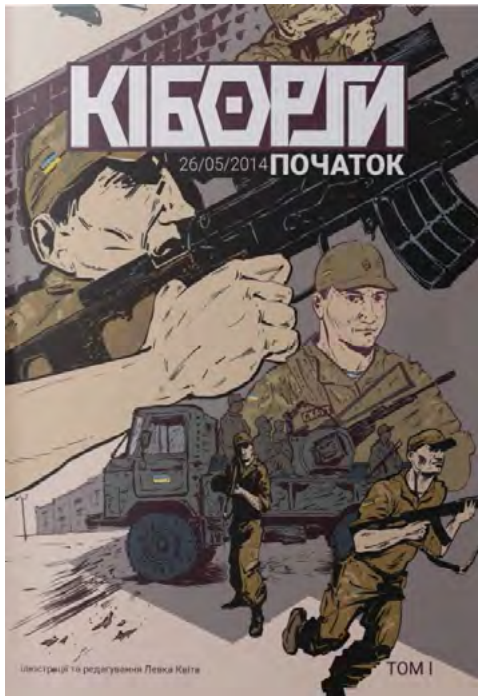

Рис. 5. Обкладинка першого тому коміксу «Кіборги. Початок»

Рис. 6. Обкладинка коміксу «Звитяга. Савур-могила»

«Звитяга. Савур-могила», ставши першим коміксом про події російсько-української війни або ж «перший комікс про АТО» [5]. Будучи твором, сформованому на реальних подіях, героїзм у мальовписі постає як результат колективної дії, а герой функціонує не як індивідуальний персонаж, а як носій спільного досвіду та пам'яті (рис. 5, 6) [2].

Візуальна мова також зазнає змін, де спостерігається відхід від гіперболізації та декоративності на користь стриманішої, документалістської естетики. Так, у мальовписі «Діра» авторства Сергія Захарова читач може від першої особи перейняти досвід про полон в окупованому Донецьку. Звернення до коміксу, як засобу документалістики воєнних подій, ще не раз буде використовуватись українськими коміксарами. Тому, у цьому випадку вітчизняний комікс починає ставати радше «життєписом» [2], аніж просто мальовписом, що, в свою чергу, ще більше трансформує образ героя до «правдивої реалістичності» (рис. 7).

Однак, буде хибним вважати, що «козацький міф» повністю зникне зі сторінок сучасних українських коміксів. На прикладі все новіших і новіших видань можна простежити

збереження зв'язку із традиційним козацьким архетипом, який, однак, функціонує вже не як пряма модель для наслідування, а як символічна основа самого персонажа. Сучасний герой успадковує ключові цінності фольклорного предка – боротьбу за свободу, захист спільноти, готовність до самопожертви – проте реалізує їх у нових історичних

Рис. 7. Захаров С., обкладинка коміксу «Діра»

умовах і через інші форми репрезентації. Шукаючи відповідь на питання «чому такий герой сучасності як Укрмен [5] з тріском провалився?» буде доцільним процитувати думку авторів книги «Український мальопис: (не)розказана історія», де Богдан і Віра Кордоби, та Руслана Коропецька зазначають: «Будь-які спроби створити штучного супергероя – це швидше намагання наздогнати чуже минуле, якого в нас не було... Натомість, осмислення реалій, в яких існувала та існує Україна дає змогу... створити персонажа, котрий буде героєм в межах своєї проблематики...» [3, ст. 81].

Отже, проведений аналіз дозволяє стверджувати, що трансформація архетипу героя в українських коміксах відбувається як послідовний перехід від міфологізованого та ідеалізованого образу козака до складнішого, багатовимірного образу сучасного героя. Якщо на ранніх етапах розвитку мальопису домінували запозичені моделі супергеройської культури, адаптовані до національного контексту, то згодом відбувається їх переосмислення через призму історичної рефлексії та культурної ідентичності. У сучасних коміксах герой дедалі більше втрачає риси винятковості та набуває ознак реалістичності, постаючи як носій колективного досвіду, травми та пам'яті. Таким чином, український мальопис формує нову модель героїзму, в якій поєднуються традиційні цінності та досвід сучасності, що свідчить про глибоку еволюцію образу героя в межах візуального мистецтва.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що архетип героя в українських коміксах зазнав суттєвої трансформації, що зумовлена внутрішніми процесами переосмислення історичної пам'яті та розвитку національної культури. Виявлено, що на ранніх етапах становлення українського мальопису образ героя значною

мірою формувалася під впливом західної супергеройської традиції, проте поступово адаптувався до локального контексту через звернення до козацького архетипу як носія національних цінностей.

З'ясовано, що козацький образ, який тривалий час виконував функцію ідеалізованого героя-захисника, у процесі розвитку вітизної комікс-індустрії не зникає, проте активно трансформується, набуваючи нових змістових і візуальних характеристик. У більш пізніх творах спостерігається відхід від канонічної моделі «ідеалізованого» героя до складнішого персонажа, що діє в умовах моральної неоднозначності. Особливого значення ця трансформація набуває у сучасних коміксах початку 14-тих років, присвячених подіям війни, де герой постає як носій колективного досвіду. Встановлено, що у цих творах відбувається розширення героїчного образу за допомогою включення різних соціальних ролей — від військового до цивільного, що свідчить про переосмислення самого поняття «героїзму». Акцент зміщується з фізичної сили та винятковості на витривалість, відповідальність, здатність до співпереживання та збереження людяності в екстремальних умовах війни.

Таким чином, український комікс демонструє формування нової моделі героя, в якій майстерно поєднуються елементи як традиційного архетипу, так і сучасного досвіду війни. Це свідчить про те, що трансформація образу героя є не лише художнім явищем, але й відображенням глибших процесів переосмислення національної ідентичності в умовах історичних викликів, результати яких знайшли своє відображення у форматі коміксів як підходящого для цього медіа. Перспективи подальших досліджень полягають у розширенні аналізу сучасних мальописів та поглибленні вивчення взаємодії художніх і нарративних засобів у формуванні образу героя в них.

Література:

1. Гудошник О. К. Коміксова журналістика: українські воєнні наративи // *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*. 2023. 21 лип. С. 118–119. DOI: 10.36074/logos-21.07.2023.33.
2. Козацька міфологія у сучасному українському коміксі: як зробити козаків крутими / *Geek Informator*. 2020. 3 січ. URL: <https://geek.informator.ua/kozaczka-mifologiya-u-suchasnomu-ukrayinskomu-komiksi-yak-zrobyty-kozakiv-krutymy/amp/> (дата звернення: 26.03.2026).
3. Кордоба Б., Коропецька Р. Український мальопис: (не) розказана історія / іл. В. Кордоба. Львів : UA Comix, 2025. 160 с.
4. Космацька Н. В. Мова сучасного коміксу як явища масової культури // *Мова і культура*. 2012. Вип. 15. Т. 4. С. 15–20.
5. Криницька С. Від козаків до штурмовиків: комікси про українську історію // *DeTalks*. URL: <https://www.detalks.media/post/vid-kozakiv-do-shturmovykiv-iak-komiksy-perepovidaiut-ukrainsku-istoriiu> (дата звернення: 26.03.2026).
6. Миронова Г. А., Карпов В. В., Романішина В. О. Секвенційне мистецтво та дизайн коміксів у жанрі вестерн // *Ukrainian Art Discourse*. 2025. № 1. С. 138–146. DOI: 10.32782/uad.2025.1.14.
7. Назарова Є. «Укрмен» та інші супергерої. Як розвивається українська індустрія коміксів // *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-rozvyvayetsya-ukrayinska-industriya-komiksiv/29641200.html> (дата звернення: 24.03.2026).
8. Огар Е. І., Копильчак Х. С. Сучасний український «мальопис»: видавничі реалії та перспективи // *Поліграфія і видавнича справа*. 2018. № 2. С. 64–75.
9. Почепцов Г. Комікси як засіб трансляції соціальних сенсів // *Супермен і Гаррі Поттер: конструювання нематеріального в масовій культурі*. Київ, 2013.
10. Савчук М. В. Комікс // *Енциклопедія сучасної України* : електронна версія. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=1449 (дата звернення: 04.04.2026).

References:

1. Hudoshnyk, O. K. (2023). Komiksova zhurnalistyka: ukrainski voienni naratyvy [Comics journalism: Ukrainian war narratives]. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, 118–119. <https://doi.org/10.36074/logos-21.07.2023.33>
2. Geek Informator. (2020, January 3). Kozatska mifolohiia u suchasnomu ukrainskomu komiksi: yak zrobyty kozakiv krutymy [Cossack mythology in modern Ukrainian comics: How to make Cossacks cool]. <https://geek.informator.ua/kozaczka-mifologiya-u-suchasnomu-ukrayinskomu-komiksi-yak-zrobyty-kozakiv-krutymy/amp/>
3. Cordoba, B., & Koropetska, R. (2025). Ukrainskyi malopys: (ne)rozkazana istoriia [Ukrainian comics: The untold history]. *UA Comix*.
4. Kosmatska, N. V. (2012). Mova suchasnoho komiksu yak yavyshcha masovoi kultury [The language of modern comics as a phenomenon of mass culture]. *Mova i Kultura*, 15(4), 15–20.
5. Krynytska, S. (n.d.). Vid kozakiv do shturmovykiv: Komiksy pro ukrainsku istoriiu [From Cossacks to stormtroopers: Comics about Ukrainian history]. *DeTalks*. <https://www.detalks.media/post/vid-kozakiv-do-shturmovykiv-iak-komiksy-perepovidaiut-ukrainsku-istoriiu>
6. Myronova, H. A., Karpov, V. V., & Romanishyna, V. O. (2025). Sekventsiine mystetstvo ta dyzain komiksiv u zhanri vester [Sequential art and comics design in the western genre]. *Ukrainian Art Discourse*, (1), 138–146. <https://doi.org/10.32782/uad.2025.1.14>
7. Nazarova, Ye. (2018, December 5). “Ukrmen” ta inshi superheroi: Yak rozvyvaietsia ukrainska industriia komiksiv [“Ukrmen” and other superheroes: How the Ukrainian comics industry is developing]. *Radio Svoboda*. <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-rozvyvaietsia-ukrayinska-industriya-komiksiv/29641200.html>
8. Ohar, E. I., & Kopylchak, Kh. S. (2018). Suchasni ukrainskyi “malopys”: vydavnychi realii ta perspektyvy [Modern Ukrainian comics: Publishing realities and prospects]. *Polihrafiia i Vydavnycha Sprava*, (2), 64–75.
9. Pocheptsov, H. (2013). Komiksy yak zasib transliatsii sotsialnykh sen-siv [Comics as a means of transmitting social meanings]. In *Supermen i Garri Potter: konstruiuvannia nematerialnoho v masovii kulturi* [Superman and Harry Potter: Constructing the immaterial in mass culture].
10. Savchuk, M. V. (2006). Komiks [Comics]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=1449

Дата першого надходження статті до видання: 26.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)